

Det kvalitative interview

Den fænomenologiske undersøgelse er rettet mod menneskers egne oplevelser og erfaringer med verden. Som undersøger må man være til stede både kropsligt og sanseligt, og samtidig forsøge at tilsidesætte og gøre sig bevidst om egne forforståelser af et fænomen.

Læs med her om fænomenologien som videnskabsteoretisk metode og betydning for praksis.

Af Helle Hovgaard Jørgensen, peer reviewet af Thomas Illum Hansen, udgivet 2020

Nøglebegreber

Livsverden

Førstepersonsperspektivet

Intentionalitet

Epokhé

Kulturpsykologen Martin Packer hævder, at vi lever i et interviewsamfund, og at interviewet er blevet så udbredt og selvfølgerligt, at vi glemmer at give det ordentlig opmærksomhed (Packer, 2011). Han karakteriserer det, som en usædvanlig form for samtale *"an unusual kind of conversation"* (Packer, 2011, s. 50) og som en fælles produktion *"a joint production"* (s. 56). Det kvalitative interview er således ikke at betragte som en neutral metode, men må betragtes som en interaktionsform mellem interviewer og de interviewede, der skaber socialt forhandlede og kontekstuelle svar på konstruerede spørgsmål (Brinkmann & Tanggaard, 2010; 2015).

Hvordan interviewet adskiller sig fra samtalen

Interviewet adskiller sig fra den hverdagslignende samtale ved, at det har et formål, en struktur og en afgjort magt-asymmetri (Packer, 2011, s. 51; Kvale', 1997, s. 131). Det er interviewer, der sætter rammen for, hvordan og hvad der skal tales om, og dermed både muliggør og sætter nogle begrænsninger for, hvilken viden, der kan produceres.

Af denne grund bør du overveje, hvorfor det kvalitative interview er det rette valg af metode. Hvad vil du opnå med interviewet, som du ikke kan opnå med andre metoder, fx observationer og spørgeskemaer.

Opfang det, der "ikke kan ses"

Minoritetsforsker Jette Kofoed siger, at interviewet er en mulighed for at indfange data, som ellers ikke umiddelbart kan iagttages: "Der er noget, der ikke kan ses, noget der ikke er iagttageligt, og det 'noget' kan måske indfanges i interviews. Det handler om opfattelser, selvforståelse, betydningsproduktion, opfattelse af de andre..." (Kofoed 2003:357). Det betyder, at et interview kan bruges til at spørge ind til den interviewedes perspektiv på givne fænomener. Her er det vigtigt at bemærke, at du ikke bør bruge interviewet til at spørge ind til noget, som du på forhånd kan indfange gennem research og forberedelse, fx ved at læse det pædagogiske grundlag for institutionen, men du kan bruge interviewet til at spørge ind til pædagogens holdninger dertil.

Indsaml den rigtige empiri og overvej dit etiske ansvar

Det er helt afgørende, at du som studerende anvender metodeteori (jf. nedenstående litteraturliste) til at forberede din interviewundersøgelse, så du sikrer, at du får den empiri, som du skal bruge i forhold til at besvare din problemformulering og med så høj kvalitet som muligt. Du bør forud for ethvert interview ligeledes overveje dit etiske ansvar både ift. det mere formelle i form af datasikkerhed (se link i referencelisten), informeret samtykke og anonymitet, men også det mere uformelle. Hvordan de interviewede lider så lidt overlast så muligt. Især ift. børn og mennesker i udsatte positioner, bør du overveje, hvordan du skaber tryghed og gennemsigtighed – det kan være overvejelser om, hvor interviewet skal foregå, hvem og hvor

mange der skal deltage etc. Disse overvejelser og mange flere kan du få hjælp til at overveje ved at bruge metodeteori om interview.

Planlæg dit interview ud fra undersøgelsens formål

Der findes en lang række af interviewformer, fx:

- Det semi-strukturerede interview baseret på en interviewguide
- Det narrative interview og livsformsinterview, som adskiller sig ved den fortællende form
- Det dukke-gestaltede interview og andre interviewformer der retter sig specifikt mod børn
- Kollektive interviewformer som, fx fokusgruppeinterview (Kvale & Brinkmann, 2015; Kampmann, Rasmussen & Warming, 2017; Petersen, 2014).

Hver især indeholder de nogle muligheder og begrænsninger, som du kan få indblik i ved at læse metodeteori.

Forud for enhver interviewundersøgelse bør du tage stilling til, hvad dine videnskabsteoretiske formål er, da det vil styre din måde at spørge på.

Er det eksempelvis et fænomenologisk studie, som handler om at komme tæt på et første-håndsperspektiv, fx at finde frem til børns forståelser af leg eller en pædagogs forståelser af faglighed? Her vil du typisk bruge åbne spørgsmål, som lægger op til righoldige beskrivelser, fx ved at bruge *hvad*-spørgsmål, eller du kan bede barnet beskrive en god leg eller et godt lege-sted.

Hvis dit formål er hermeneutisk, vil du kunne supplere det beskrivende med fortolkende *hvorfor*-spørgsmål, hvor du samtidig spørger ind til konteksten.

Hvis dit ærinde er pragmatisk, fx at skabe bedre praksis som led i aktionslæring, kan interviewet bruges til at få kendskab til konteksten og/eller som afsluttende evaluering i, fx personalegruppen. Her kan du med fordel overveje et fokusgruppe-interview (Kvale & Brinkmann, 2015), der i højere grad vil kunne indfange gruppe-dynamikker, forskelligheder etc.

Ovenstående eksempler er selvfølgelig forsimplinger af den kompleksitet og variation, der er i koblinger af videnskabsteori og metode, når jeg alligevel har valgt at tage eksemplerne med, er det fordi de forhåbentlig kan åbne dit blik for, hvordan der i en interviewundersøgelse bør være sammenhæng mellem videnskabsteori og metode.

Hvor meget struktur skal der være?

Det sidste element, som jeg vil fremhæve, er graden af struktur i forbindelse med både forberedelse, gennemførelse og analyse af interview – fra det åbne og eksplorative over det semistrukturerede til det højtstrukturerede interview.

Valget af struktur i undersøgelsesdesignet og i gennemførelse af interview får betydning for, hvordan du kan analysere din empiri. Især vil fænomenologiske og hermeneutiske undersøgelser lægge op til åbne og eksplorative interview med fokus på tykke beskrivelser (thick descriptions) og tematisk analyse, mens det semi- og højtstrukturerede interview er velegnet til at kunne sammenligne svar på tværs af interview baseret på forskellige kodestrategier.

Litteratur

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.)(2015). Interview. Samtalen som forskningsmetode. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.). *Kvalitative metoder* (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Datatilsynet (u.å.) <https://www.datatilsynet.dk/erhverv/studerendes-specialeopgaver-mv/krav-til-studerendes-specialeopgaver-mv/>

Kampmann, J., Rasmussen, K. & Warming, H. (red.)(2017). *Interview med børn*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview. Det kvalitative interview som håndværk*. (3. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S. (1997). *Interview: En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag.

Petersen, A. (2014). *Den lille bog om metode: sådan undersøger du børnekultur og børns perspektiv*. Aarhus: ViaSysteme.

Fordybelseslitteratur

Brinkmann, S. (2008). *Could Interviews Be Epistemic? An Alternative to Qualitative Opinion Polling*. Downloaded from <http://qix.sagepub.com> at SIMON FRASER UNIV on September 21, 2008.

Brinkmann, S. (2013). Conversations as Research. Philosophies of the Interview. In: B. Dennis, L. Carspecken & P.F. Carspecken (red.). *Qualitative Research*. New York: Peter Lang.

Packer, M. (2011). *The Science of Qualitative Research*. New York: Cambridge University Press.

LÆRE
MIDDEL
○ DK